

Beethoven

Admirat de întreaga omenire ca unul dintre cei mai mari muzicieni, Beethoven a înălțat compoziția muzicală la un nou nivel recunoscut și integrat apoi în artă. Muzica lui a inspirat mișcarea romantică care a dominat vreme de mulți ani viața muzicală.

Născut în 1770, într-o perioadă de mare stabilitate socială și filosofică, Ludwig van Beethoven s-a maturizat într-o lume întoarsă pe dos din cauza revoluției și a anarhiei care domnea. Artistul avea 17 ani când s-a semnat Constituția americană, 19 la căderea Bastiliei și 22 când a fost ghilotinat regele Ludovic al XVI al Franței și Franța s-a proclamat republică. Arta lui reflectă acest tumult – atât în originalitate cât și în atmosfera de luptă și de triumf final care o pătrunde.

Muzica lui reflectă și propria sa viață: cea a unui bărbat în permanent conflict cu tradițiile și sub un continuu stres emoțional, atingând un imediat și durabil succes inegalat în întreaga istorie a muzicii.

Anii de debut

Tatăl și bunicul lui Beethoven erau angajați ca muzicieni la curtea arhiepiscopului de Köln, în orașul Bonn, tânărul Beethoven crescând într-o atmosferă învăluită de muzică. Talentul său a devenit în curând evident și, ca urmare, tatăl său a încercat să-l exploateze ca pe un

▲ Un portret al lui Ludwig van Beethoven pictat de Ferdinand Schimon în 1818-1819, când compozitorul era în culmea gloriei. Anul următor el a surzit și s-a izolat complet.

● O ilustrație a unei scene din *Fidelio*, singura operă compusă de Beethoven. *Fidelio* exprimă idealurile de libertate și de putere ale dragostei în luptă cu soarta potrivnică – idealuri în care Beethoven credea cu putere.

copil-geniu. În iunie 1782, copilul Beethoven, în vârstă de doar 11 ani răspundea, în absența organistului de curte, de serviciile din capela și anul următor a fost publicată prima lui compoziție semnificativă: un set format din trei sonate pentru pian. În primăvara anului 1787, Beethoven a vizitat Viena, unde l-a întâlnit și a studiat scurt timp cu Mozart – la acea vreme de 31 de ani și la apogeul puterii creatoare –

însă vizita s-a încheiat brusc după doar aproximativ două săptămâni, datorită vestii că mama lui Beethoven era foarte bolnavă. Beethoven s-a reîntors la Bonn găsind-o pe moarte, iar pe tatăl său scufundat în depresie și alcoolism.

Vedeta în devenire

În 1789, tânărul Beethoven a fost obligat să preia conducerea familiei, reușind să obțină pe cale juridică jumătate din salariul tatălui său. Acesta era consolidat de veniturile ca violonist și cântăreț la clavecin în orchestrele locale, unde virtuozitatea lui a atras atenția celor bogați și puternici din societatea din Bonn. Când Joseph Haydn s-a oferit să-l ia la Viena, pentru a-i deveni profesor, prietenii lui s-au oferit să-l susțină financiar. În noiembrie 1792, Beethoven a plecat în capitala austriacă, de unde nu s-a mai întors niciodată.

🎧 Simfonia a treia, *Eroica*, de Beethoven, a fost inițial dedicată lui Napoleon și avea titlul *Bonaparte*. La început, Napoleon (jos) era considerat a întruchipa idealurile revoluției franceze, promovând cauza libertății și a democrației. La încoronarea lui Napoleon ca împărat, Beethoven a șters nervos dedicația pe care i-a acordat-o înainte (dreapta).

facă parte din suita lui. Aranjamentul nu a durat mult. Încă dintr-o perioadă timpurie a vieții, Beethoven a manifestat o atitudine ursuză, necooperantă, neglijându-și propria persoană și disprețuind toate aparențele sociale. Conveniențele de la curtea prințului l-au determinat repede să se retragă în propria lui locuință. Alți patroni, cum ar fi arhiducele Rudolf – fratele împăratului austriac – au descoperit că Beethoven nu putea tolera nici o disciplină impusă și au învățat să îl accepte așa cum era. Beethoven nu și-a ascuns simpatiile republicane și multe din lucrările lui au ca temă libertatea personală sau politică.

În ciuda acestei atitudini, de-a lungul întregii cariere, Beethoven s-a bazat pe generozitatea patronilor săi aristocrați, acceptând din partea arhiducelui o rentă viageră oferită de acesta cu condiția ca artistul să rămână definitiv la Viena. El a fost, de asemenea, admiratorul pasionat al unei serii de tinere femei născute în familia din înalta societate – femei care conform regulilor sociale ale acelor vremuri nu puteau concepe o legătură serioasă cu fiul unui muzician de la curte.

Forța conducătoare

Combinatia de dependență nedorită, fervoare revoluționară și pasiune frustrată, au fost probabil principalele motive pentru care Beethoven nu a acceptat convențiile sociale și muzicale ale vremii. Compozițiile din perioada timpurie, petrecută la Bonn, au fost scrise în maniera clasică, apropiată de Haydn și Mozart, dar la vremea sosirii la Viena, el a început să introducă în lucrările lui mai multe emoții și sentimente – exprimate printr-un ritm alert și armonii dezechilibrate care deranjau audiența obișnuită cu un stil mai conservator.

În cea de-a treia simfonie, *Eroica*, scrisă între 1803-1804, compozitorul a dus aceste tendințe la un nivel fără precedent. Inițial dedicată lui Napoleon și celebrând eroismul, simfonia se deschide cu acorduri care sugerează luptele eroice, prin disonanțe armonice care au descumpănit audiența contemporană lui Beethoven. În simfoniile următoare el a utilizat metode similare pentru a crea o tensiune care apoi se dispersează, se revitalizează și se calmează, dând impresia unei drame psihologice.

Prin transformarea simfoniei dintr-un exercițiu abstract într-o expresie a tragediei și a pasiunii, Beethoven a realizat propria sa revoluție. A cincea simfonie, compusă între 1807-08, a continuat tema dramatică, impresionând auditoriul primei reprezentării cu "loviturile de ciocan" din măsurile introductive. Totuși, a șasea simfonie, *Pastorală*, din 1808, evocă o lume emoțională diferită, de pace și serenitate, inspirată din dragostea față de natură.

O trăsătură comună tuturor operelor lui Beethoven este optimismul. Acest optimism este surprinzător, ținând cont de faptul că în 1802 Beethoven era în pragul sinuciderii, după ce a aflat că urma să surzească. În 1809, cariera lui de virtuoz al pianului era terminată. Tratamentele medicale s-au dovedit inutile, canalele auditive erau complet obturate și în 1819 surzenia lui era completă.

Isolarea și frustrarea cauzată de surditate i-au distrus viața socială, însă i-au clarificat viziunea muzicală. Lucrările celei "de-a treia perioade" sunt marcate de noi concepții strălucitoare, cum ar fi *Missa Solemnis*, compusă între 1819-1823, unele aproape dureroase fizic, cum ar fi *Fuga* compusă între 1825-1826. Astăzi, muzica acestei perioade este considerată una dintre cele mai valoroase compuse vreodată, creată de un om incapabil să audă nici măcar un acord.

🕒 24 martie 1827, Beethoven pe patul de moarte. Se spune că printre ultimele lui cuvinte ar fi fost: "Aplaudați, prieteni, pentru că acum comedia e pe sfârșite". La funeraliile lui au participat 20000 de persoane.

Haydn s-a dovedit a fi o dezamăgire. Ca alți artiști, el nu era pedagog și, în nerăbdarea de a învăța, Beethoven a apelat la alți profesori. Oricum, Viena a fost o revelație, oferind oportunități pentru un tânăr virtuoz. Înarmat cu scrisori de recomandare date de prietenii săi din Bonn, Beethoven a reușit să se facă cunoscut în cele mai selecte și influente cercuri, într-un oraș în care concertele particulare erau un mod de viață. Oriunde a cântat, Beethoven și-a uimit auditoriul cu improvizațiile la pian. Prințul Karl Lichnowsky a rămas atât de impresionat încât l-a invitat pe Beethoven să

EROUL ROMANTIC

Revoluția muzicală adusă de Beethoven a însemnat sfârșitul stilului clasic al lui Haydn și al lui Mozart dar și începutul romantismului. Pentru noii compozitori – Berlioz, Wagner, Brahms, Dvorak sau Ceaiikovski – Beethoven a fost cel care "a eliberat muzica" de constrângerile impuse de clasicism. Proslăvirea adusă eliberării politice era privită ca o stare necesară pentru cauza artei: o atitudine sfidătoare asupra vechiului sistem de patronaj cultural, în favoarea exprimării libere. Istoricii muzicali moderni sunt mai circumspecți în ceea ce privește motivele lui Beethoven, însă nu există nici un dubiu asupra calității eterne a muzicii lui.